

**Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata
i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje**

Split, 17. studenoga 2023.

Iz Evanđelja po Luki

Kada dođoše na mjesto zvano Lubanja, ondje razapeše Isusa i dva zločinca, jednoga zdesna, drugoga slijeva. A Isus je govorio: »Oče, oprosti im, ne znaju što čine!« I razdijeliše među se haljine njegove bacivši kocke.

Sat je razrednika. Danas nešto drugačiji. Posebniji. Bolniji. I nemamo ga potrebu čim prije završiti. Kao inače. Barem ne danas.

Sjećamo se svih žrtava Vukovara, Ovčare, Domovinskog rata i sve one tragedije i nečovječnosti koje su, ne baš tako davno, učinjene. Ovdje. Na našoj zemlji. U našoj Hrvatskoj.

Ne želimo se danas ni na kakav način ispunjati mržnjom, prezirom ili željom za osvetom. Nismo zato danas ovdje! Nismo zato ni inače.

Danas, u poniznoj molitvi, prikazujemo Bogu sve one čiji je život nasilno skončan. To činimo s osjećajima iskrenog praštanja.

Tako je radio i tako nas je učio naš Učitelj, Isus. On zna da praštanje čisti i ozdravlja dušu. A bez zdrave duše nema zdrave budućnosti.

Isus je s križa zavapio Bogu da oprosti njegovim ubojicama i to s naglaskom da **oni ne znaju ono što čine**. U prvi mah može se imati dojam da je Isus ovom tvrdnjom pretjerao. Ali nije.

Jer zbilja je istina da **ni jedan zločinac ne zna što čini**. Zlo proizlazi iz **čovjekova potamnjelog uma**.

Istina, često se pitamo: kako je moguće da čovjek može ubijati drugog čovjeka tako svirepo i hladno?

Kakva mora biti nutrina takvih ljudi koji ubijaju?

Kako je strašno kada čovjek dođe do stanja da mu duša želi samo zlo! Svaka vrsta zlodjela je tada moguća.

Zlo, kada okupira dušu, ne napušta ju lako. **Cijena oslobođenja od zla uvijek je jako visoka.** Zar nemamo to iskustvo? Zahvalni smo Bogu da smo imali ljude koji su bili spremni platiti tu cijenu svojim životom. Ne smijemo nikada zaboraviti zahvalnost koju im dugujemo.

Kada sa žalošću razmišljamo o zlu koje su činili drugi, ne smijemo zaboraviti da **nositelj zla može biti i svatko od nas.** Nitko od nas nije posve imun na zlo. I svako od nas može proizvoditi patnju drugima, počevši od članova vlastite obitelji pa nadalje. **Možda je nekada mnogo lakše boriti se i pobijediti zlo koje dolazi izvana, nego li ono koje se nalazi u našoj nutrini.**

Može se pobijediti vanjskog neprijatelja, ali to još ne znači da smo ostvarili istinsku slobodu. Nužno je prebaciti **težište borbe na područje vlastite nutrine i tu uspostaviti kontrolu i ne dopustiti da postanemo uzrokom patnje drugima.**

Radi se o napornoj **borbi čupanja korijenja zla iz vlastitih duša.** **To su sada naši ratovi u kojima moramo pobijediti.** Bez te pobjede sve druge dobivene bitke neće nam donijeti istinsku sreću.

Stoga, zločinci nisu ljudi koje treba mrziti, nego ljudi koje treba žaliti. Jer čovjek koji čini zlo drugima, **najviše ga čini samome sebi.** Zato ga je nepotrebno proklinjati jer prokletstvo on već ima. Besmisleno je mrziti zločince jer mržnjom samo škodimo sebi, mržnjom trujemo svoje srce. Nasilje nikada nije riješilo ni jedan problem, osim što je **umnožilo samo sebe.**

Mi ćemo često čuti izjave koje kažu: „Trebalo oprostiti, ali se ne smije zaboraviti.“ Nema ništa sporno u ovakvom stavu, ali je pitanje što je zbilja sadržano u tom da se „ne smije se zaboraviti“. Ako sjećanje na zločine samo proizvodi negativne osjećaje koji pobuđuju mržnju, tu nema pravog oprosta. Takav oprost ne rasterećuje, ne daje slobodu. Iz takvog oprosta niču samo nove prijetnje. **To je lažni oprost koji zapravo skriveno njeguje mržnju i diskretno potiče na osvetu.**

Isus je svojim stradanjem pokazao da konačnu pobjedu uvijek **slavi ljubav i praštanje, a ne osveta.** **To mora biti i put Isusovih učenika.** Ovo ne znači da Isus od nas traži da uvijek pružimo i drugi obraz, da se ne smijemo braniti od agresora i nasilnika. Ne, **nego nam ne dopušta da braneći se, završimo tako da sami postanemo nasilni i zli.** A to nipošto ne želimo. Ne želimo zlu dati prostora u našem srcu. **Ono nema vlast nad nama!**

Sat je razrednika. Na satu razrednika nema ispita. Ni usmenih ni pismenih. Ni najavljenih ni nenajavljenih. Ni petominutnih ni onih koji se pišu cijeli školski sat. Jednostavno: nema ispita!

No današnje sjećanje za nas je i više od ispita. Ispita koji nam naša savjest uvijek najavljuje. I onda kada imamo četiri ispita u tjednu. Najvažniji je to ispit. Ispit savjest.

Pitajmo se: Kako živimo, kako čuvamo, kako njegujemo vrijednosti i ideale za koje su **toliki naši ljudi položili svoje živote**? To su vrijednosti domovine, slobode, odgovornosti, poštenja, istine, solidarnosti, pravednosti, zauzetosti za najsiriromašnije i najranjivije.

Oplemenjujemo li domovinu ili ju rastačemo? Volimo li ju ili samo koristimo? Ulažemo li u nju ili se njome samo služimo za naše osobne interese bez obzira na druge i njihove potrebe?

To je odgovornost svih nas, ne samo onih koji su na vlasti. Vlasti se mijenjaju, a odgovornost mora biti konstanta svih. Ako toga nema, onda i stradali u Vukovaru, Škabrnji i Domovinskom ratu **više tuguju nad nama, nego što mi žalimo za njima**. Onda ni oni više nisu pobjednici jer neće vidjeti niti znati smisao svoga stradanja i svoje žrtve.

Starozavjetni patnika Job ovako je rekao: „O kada bi se riječi moje zapisale i kada bi se u mjed tvrdu urezale; kad bi se željeznim dlijetom i olovom u spomen vječan u stijenu uklesale“ (Job 19, 23 – 24).

Mi smo ispunili želju naših Jobova, naših stradalnika, pa smo željeznim dlijetom i olovom, njihova imena, u spomen vječan u stijenu uklesali. Upišimo na isti način, u vlastita srca, želje naših stradalih branitelja i svih žrtava Vukovara, Škabrnje i Domovinskog rata da čuvamo, izgrađujemo i oplemenjujemo našu domovinu i promičemo ideale za koje su oni svoje živote dali.

